

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

Crna Gora

DECENIJA
OBNOVE
NEZAVISNOSTI
HILJADU GODINA
ODRŽAVNOSTI
2018

Da je vječna Crna Gora

Informacija o stanju životne sredine u Crnoj Gori u 2015. godini

Ministarstvo održivog razvoja i turizma
avgust 2016. godine

Ustav Crne Gore: „Svako ima pravo na blagovremeno i potpuno informisanje o stanju životne sredine“

- Informacija o stanju životne sredine u Crnoj Gori predstavlja jedan od osnovnih dokumenata iz oblasti zaštite životne sredine;
- Izrađena je na osnovu rezultata mjerenja i podataka proisteklih realizacijom Programa monitoringa životne sredine i kroz direktnu saradnju sa nadležnim institucijama;
- Donosi se na **godišnjem nivou**;
- Informacija sadrži:
 - **Prikaz stanja životne sredine po segmentima** (vazduh, klimatske promjene, vode, morski ekosistem, zemljište, upravljanje otpadom, biodiverzitet, buka, radioaktivnost i upravljanje hemikalijama),
 - **Pregled sektorskih pritisaka na životnu sredinu**, i
 - **Predlog mjera** za smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu **sa Akcionim planom**.

Da je vječna Crna Gora

Kvalitet vazduha

- Tokom 2015. godine zabilježene su: povećane koncentracije **sumpordioksida** (SO₂) i **prizemnog ozona** (O₃) u **Pljevljima**, kao i povećane koncentracije **suspendovanih čestica** i **policikličnih aromatičnih ugljovodonika** u: **Pljevljima, Podgorici, Nikšiću i Baru.**
- Predlogom mjera predviđeno je **intenziviranje sprovođenja Planova kvaliteta vazduha za Pljevlja, Nikšić i Podgoricu**, kao i izrada **novog Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2017-2020.**

- *Informacija je upotpunjena podacima o praćenju sezonskih koncentracija **alergenog polena suspendovanog u vazduhu;***
- *Vazduh u Crnoj Gori, ocjenjivan sa aspekta globalnog pokazatelja **sumpor(IV)oksida, azot(IV)oksida, ugljen(II)oksida, je dobrog kvaliteta.***

Da je vječna Crna Gora

Klimatske promjene

- Dat je prikaz trendova emisija gasova sa efektom staklene bašte za period 1990-2013. godina.
- Ukupne emisije gasova sa efektom staklene bašte po glavi stanovnika 1990. godine iznosile su **9,6 t**, dok su 2013. iznosile **5.1 t**.
- Sektor energetike i industrijskih procesa imaju najveći udio u ukupnim emisijama GHG.
- Na skali najviših vrijednosti **2015. godina je bila najtoplija godina** na području: Bara, Podgorice, Nikšića, Herceg Novog, Ulcinja, Budve, i druga najtoplija u Kolašinu, Žabljaku, Plavu i Rožajama, a u drugim mjestima spada u 5 najtoplijih godina.

*2015. godinu obilježilo je potpisivanje
Pariškog sporazuma o klimatskim
promjenama.*

*Crna Gora se izjasnila o
namjeravanom nacionalnom
doprinosu smanjenju emisija GHG od
30% do 2030. u odnosu na 1990.
godinu.*

Vode

Crna Gora raspolaže kvalitetnim i obilnim podzemnim i površinskim vodama

Mreža stanica za ispitivanje kvaliteta površinskih voda u 2015. obuhvatila je:

- 13 vodotoka sa 36 mjernih profila,
- 3 prirodna jezera sa 11 mjernih profila i
- obalno more sa 16 mjernih mjesta.

Ispitivanje kvaliteta podzemnih voda vršeno je na 9 mjernih profila koji pokrivaju prostor čitave Zetske ravnice.

Prema indeksu kvaliteta voda, preovlađuje dobar kvalitet na svim lokacijama, izuzev slivova Čehotine i Vezišnice.

Pozicija	Opisni indikator	Indeks kvaliteta voda (WQI)	Boja na karti
Morača	dobar	76	●
Zeta	veoma dobar	85	●
Cijevna	odličan	92	●
Bojana	veoma dobar	86	●
Rijeka Cmojevića	dobar	76	●
Lim	veoma dobar	87	●
Grnčar	odličan	91	●
Kutska rijeka	odličan	93	●
Ibar	veoma dobar	84	●
Tara	odličan	94	●
Piva	odličan	89	●
Čehotina	loš	68	●
Vezišnica	loš	70	●

Da je vječna Crna Gora

Morski ekosistem

- Praćenje stanja morskog ekosistema obuhvata biološke i ekološke indikatore, ekotoksikologiju riba i školjki i praćenje eutrofikacije.
- Tokom 2015. godine monitoring je obuhvatio i ispitivanja kvaliteta vode i sedimenta na ugroženim područjima, tzv. hot-spotovima (Brodogradilište Bijela, Barski zaliv, lučki akvatorijumi).
- Preporuka Informacije je da treba nastaviti sa ispitivanjima sedimenta tokom narednih godina.
- Iako su rezultati u prihvatljivim okvirima predložen je niz mjera za adekvatnije očuvanje i zaštitu morskog ekosistema.

U toku sezone 2015. godine kvalitet morske vode za kupanje na crnogorskom primorju bio je odličnog kvaliteta (95,8% uzoraka), 4% uzoraka bilo je zadovoljavajućeg, a 0,2% nezadovoljavajućeg kvaliteta

Da je vječna Crna Gora

Zemljište

Uzorkovano je zemljište u naseljima: Srpska (okolina KAP-a), Rubeža (okolina Željezare Nikšić), Komini (okolina TE Pljevlja) i Golija (uništavanje municije).

Rezultati ispitivanja uzoraka zemljišta pokazuju zadovoljavajuće rezultate kada je u pitanju:

- sadržaj opasnih i štetnih materija;
- toksičnih i kancerogenih materija;
- dioksina i furana.

Odstupanja su uočena za neke od polutanata u naseljima Srpska i Rubeža.

Analizirane su lokacije **dječijih igrališta** u Podgorici, Nikšiću, Tivtu i Pljevljima.

Analiza uzoraka poljoprivrednog zemljišta pokazala je da ni u jednom od analiziranih uzoraka nije utvrđeno zagađenje zemljišta uzrokovano neadekvatnom upotrebom sredstava za zaštitu bilja.

Upravljanje otpadom

- Uslugama sakupljanja komunalnog otpada pokriveno je **81% stanovništva**, odnosno za **2,6% veći broj stanovnika** nego u 2014;
- Zbrinjavanje industrijskog otpada nastalog usljed proizvodnih aktivnosti velikih industrijskih sistema predviđeno je kroz projekat “**Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje**“.

U proteklom periodu izgrađene su:

- **regionalne deponije neopasnog otpada** u Podgorici i Baru;
- **reciklažni centri** u Podgorici i Herceg Novom;
- **postrojenje za obradu otpadnih vozila** u Podgorici;
- **transfer stanice** u Kotoru i Žabljaku;
- **reciklažna dvorišta** u Podgorici (3), Herceg Novom (1), Kotoru (1) i Žabljaku (1).
- **postrojenje za obradu medicinskog otpada** u Beranama.

*Tokom 2015. u Crnoj Gori generisano je **326.477 t** komunalnog otpada, što je **1,2% manje** u odnosu na prethodnu godinu.*

*Shodno procijenjenom broju stanovnika na dan 1. januar 2015, svaki stanovnik Crne Gore proizveo je prosječno **525 kg** na godišnjem, tj. **1,44 kg** na dnevnom nivou.*

Biodiverzitet

*Nacionalna mreža zaštićenih područja
trenutno obuhvata 12,7% (1763,62 km²)
teritorije Crne Gore*

U Informaciji o stanju životne sredine dati su podaci iz Studija zaštite i terenskih istraživanja na lokacijama:

- Trasa Autoputa Bar-Boljare;
- Skadarsko jezero;
- Cijevna;
- Velika plaža-Ada Bojana.

Zbog bogatstva i raznovrsnosti biodiverziteta, **postoji potreba za njegovim daljim očuvanjem.**

Ocjena stanja na svim lokacijama je zadovoljavajuća, a posmatrana staništa su stabilna i očuvana.

Informacija ukazuje na pritiske i predlaže 25 mjera za unaprijeđenje očuvanja biodiverziteta.

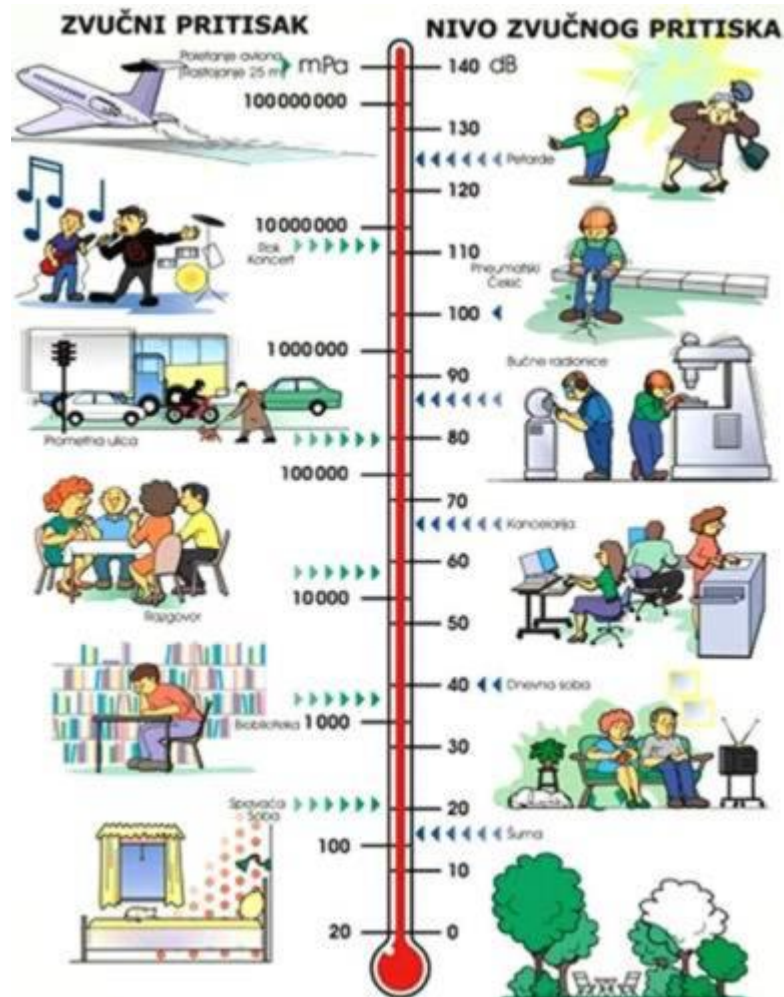
Buka

Buka je tokom 2015. godine mjerena na 12 pozicija u: Ulcinju, Podgorici, Budvi, Petrovcu, Kotoru, Žabljaku, Nikšiću, Bijelom Polju, Beranama, Kolašinu i Mojkovcu.

Ispitivanja su izvršena u 2 ciklusa na svim mjernim pozicijama.

Najbolji rezultati zabilježeni su u: Kolašinu, Žabljaku i Petrovcu, zatim u Mojkovcu, Beranama, Kotoru i Podgorici gdje u određenim periodima ima prekoračenja, a konstantna prekoračenja indikatora buke tokom 2015. godine zabilježena su u: Nikšiću, Bijelom Polju, Budvi i Ulcinju.

Neophodno je istaći da izmjerena prekoračenja ne prelaze 74 dB(A).

Radioaktivnost u životnoj sredini

Ove godine je započeta realizacija projekta kroz koji će se u svim prizemnim prostorijama svih objekata obrazovno-vaspitnih institucija do fakultetskog nivoa mjeriti koncentracija radioaktivnog prirodnog gasa radona.

Koncentracija analiziranih radionuklida u svim segmentima životne sredine, kao i u hrani i vodi za piće kretala se dozvoljenim granicama, kao i prošlih godina.

Na teritoriji Crne Gore, a ni van njenih granica, nije bilo nuklearnih/radioloških incidenata koji bi mogli ugroziti stanovništvo i stoga se zaključuje da stanovništvo Crne Gore nije bilo prekomjerno radiološki opterećeno u toku 2015. godine.

Nakon završetka radonske mape dobiće se informacija o srednjoj godišnjoj koncentraciji aktivnosti radona u boravišnim prostorijama na cijeloj teritoriji Crne Gore i ona će biti glavni podatak na osnovu kojeg će se uraditi realna procjena radiološkog opterećenja stanovništva.

Da je vječna Crna Gora

Šta je pred nama?

Realizacija Predloga mjera za smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu. Akcioni plan, kao sastavni dio Predloga mjera, sadrži 72 mjere u 8 oblasti životne sredine

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

Informacija o zakupu ulcinjske solane, statusu zaštite i planiranim razvojnim aktivnostima

Informacija o zakupu ulcinjske solane, statusu zaštite i planiranim razvojnim aktivnostima

- Nakon jednogodišnjeg zakupa ulcinjske solane od strane JPNP, sprovedenih aktivnosti na fizičkoj zaštiti prostora, djelimičnoj sanaciji infrastrukture i sprečavanju krivolova, Stečajni upravnik Solane je raspisao javni poziv za ponovno uzimanje u zakup imovine Solane
- JP NP je dostavilo ponudu za produženje zakupa, na osnovu koje je zaključen Ugovor o jednogodišnjem zakupu

Informacija o zakupu ulcinjske solane, statusu zaštite i planiranim razvojnim aktivnostima

- Privredni sud Crne Gore se Ministarstvu održivog razvoja i turizma obratio zahtjevom da se iz budžetske rezerve stečajnom dužniku odobre novčana sredstva u iznosu od 290.000 eura za očuvanje uspostavljenog sistema na Solani, nabavku pumpe na Đeranama, kao i još dvije pumpe za dovodenje vode na bazene za kristalizaciju
- Sredstva će, nakon prodaje imovine stečajnog dužnika, biti vraćena u Budžet

Planirani troškovi na Solani

- Popravka pumpe Đerane – 120.000 eura
- Popravka pumpe F31 – 50.000 eura
- Održavanje pumpi i rezervni djelovi – 30.000 eura
- Zakup do kraja 2016. – 11.447,80 eura
- Radnici – 16.000 eura
- Fizička zaštita – 22.000 eura
- Električna energija – 14.000 eura
- Radnici na pumpi FI31 – 6.400 eura
- Monitoring – 10.000 eura

Rezime troškova – 280.000 eura

- Sredstva neophodna za održavanje Solane do kraja 2016. godine, bez servisiranja pumpnih postrojenja – **80.000 eura** (obezbjeđuje Ministarstvo održivog razvoja i turizma)
- Oправка pumpnih postrojenja – **200.000 eura** (Direkcija javnih radova iz Kapitalnog budžeta uplaćuje na račun depozita Privrednog suda. Sredstva će biti vraćena Budžetu Crne Gore nakon prodaje imovine stečajnog dužnika).

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA